

létezik, s ez nem más mint önmagunk!

Jókai Mór: Egy az Isten, c. unitáriusokról oly szépen írt könyvében az 1848-as eseményeket is érinti. S elmondja, hogy amikor a magyar és román tábor vezérei a sok vérontás és szenvedés után a békében meggyeztek, a románok így nyilatkoztak: mi az egyezséget nem szegjük meg, de figyelmeztetünk: támadhat közületek új román, aki érdekből, bosszúból ellenetek hangolja a román népet. Ezért nem vállaljuk a felelősséget. S valóban, Diurbanu néven egy magyar tüzelte fel a mócokat, s vitt halált Torockó vidékére. Ilyen renegátok ma is léteznek. Hát nincs-e okunk félni önmagunktól?

Vagy hivatott emberek mondják és írják, hogy a demokrácia másfél éve alatt csak Hargita megyében több ezer terhességmegszakítást követtek el. Hát nincs okunk félni önmagunktól, amikor gyilkosai vagyunk saját jövőnknek?

Vagy tizezerszámra vándorolnak ki a magyarok Erdélyből. Nem néznek se múltat, se jövőt, se Istent, se szülőt, szétszóródnak, elvesznek a nagyvilágban, s még csak nem is fáj a lelkük, annyira belekábulnak a jobb nyugati lehetőségekbe. Hát nincs-e okunk félni önmagunktól?

S ha már itt tartunk, hadd idézzek a Hargita Népeben megjelent egyik cikkből: „Ha félhetünk, hát elsősorban önmagunktól kell félni: meggondolatlan, elvszerűtlen, gerinctelen, számító, Istentől távol járó magatartásunktól... Vigyázzunk azért... s ahol csak lehet, családban, iskolában, munkahelyen, baráti körben, úton-útfélen mondjuk el félelmeinket, hátha a jó mag jó talajra esik, s kicsírázik népünk javára.“ Adja a jóságos Isten, hogy így legyen. Ámen.

KOVÁCS ISTVÁN

ELTÉKOZLOTT ÖRÖKSÉG

1Móz 25,29—34

Azon a napon a szokásosnál is fáradtabban tért haza Ézsau. Hosszú és kimerítő volt a hajnallal kezdett nap és eredménytelen a vadászat. Fáradt volt, csapzott és éhes. A kellemetlen, szinte fájó érzés elhatalmasodott a vadászon. Ézsau hagyta. Jobb volt mégis, könnyebben elviselhető, mint szívének csüggedtsége. Nincs gyötrelmesebb, kínzóbb, mint egy haszontalan, elpocsékolt napra visszapillantani alkonyatkor, a hazafelé vezető úton.

Atyjafiát — Jákobot — a tűzhelynél találta. Főzeléket főzött éppen. Már az ajtóban megérezte az inycsiklantó illatot. Nincs kívánatosabb az elcsigázott, éhes ember számára a párolgó ételnél, a terített asztalnál. Miért is tagadná az ajak, amiről úgylis beszédesen vallott már a szem? — „Hadd egyem ételedből, testvér, mert fáradt s éhes vagyok!“ — Ha nem szóltál volna Ézsau, akkor is tudnám, — villantja gondolatát Jákob szeme, de csak ennyit mond a ravasz: „Add érte elsőszülöttségi jogodat!“

Testvér az ilyen?! Fájdalom. Hasítóbb az éhségnél, hisz a szívet sebzi, sérti. Ézsau arca elborul, szemében villámlik az ingerült indulat: mily megalázó alkut kínálsz nekem, te kapzsi, te — idegen!? Hisz erővel is elvehetném étkedet. Elsőszülöttségi jogomat, az atyai áldást és örökséget kívánod — egy darab kenyérért, egy tál lencséért cserébe?!

Aztán elcsitul az indulat; a felháborodás helyét — mint lenni szokott — átveszi az okoskodás: Mit nekem az elsőszülöttségi jog?! Minek az atyai áldás és örökség? Most éhes vagyok. S „naponta a halál révén állok“... Ki tudja, ma vagyok, holnap talán már nem. S éhes most vagyok. Jobb hát a mai veréb a holnap tüzoknál. „Előbb a has, aztán a morál!“ — vélik, élik sokan. Hát legyen! S a vadász esküszik, megkötetik az alku, jöhet az áldomás. „Jákob meg adott Ézsauanak kenyeret és egy tál lencsét.“ A vadász pedig evett, ivott, aztán fölkelt és elment. Keserű volt minden falat. Pedig ilyen drága ételt még sohasem evett.

A Szentírás csak annyit fűz ez életteli, szomorú történethez: ennyire semmibe vette Ézsau az elsőszülöttségi jogot. A legdrágábbat, az atyai áldást és örökséget eladta egy falat kenyérért, egy tál lencséért. Amit nem tesz hozzá, nem mond ki szószerint, azt jól érezzük magunk is e történet hallatán.

Vadászok vagyunk mi is. Örömök vadászai, az érvényesülés vadászai, a boldogság vadászai. Örök éhesen úzzuk mi is egyre, életálmaink kisebb-nagyobb vadait, és gyakran térünk meg mi is elcsigázottan, éhesen, az élet nagy vadászmezőiről. Éhesebben, mint midőn elindultunk, mert sikertelen, mert eredménytelen volt a vadászat.

Ézsau az éhség rabjaként, egy darab kenyérért, egy tál lencséért cseréli el, áldozza fel a legszentebbet. Ézsau áruló „okoskodása“ azonban ma is ismert és vésszesen gyakori. Van, akit a mohó pénzszerzés, a meggazdagodás, a vagyon és birtoklás féktelen szenvedélye kerít hatalmába; van, akit a siker, az érvényesülés varázsa szédít; van, akit a jólét és jóllakottság csalóka délibábja tántorogtat messzi idegenbe, s vannak, kiket a szenvedélyek sodornak romlásba és pusztulásba. A sort folytatni lehetne, mert „az ember éhségének“ ezernyi neve van.

Vajon nem kísért, s nem kerít-e bennünket is sokszor túlzott mértékben hatalmába „vadász-szenvedélyünk“ örök éhe?! S ha megtántorít és elragad: „nem úgy leszünk-e, mint a bibliai Ézsau, aki szent jogokat játszott el egy tál lencséért?“ (Babits Mihály) Bizony, úgy leszünk. Főlcseréljük legszentebb örökségünk, istenfiúságunkban érlelődő áldásait a

mi Atyánknak, s ilyenkor találóan szólnak rólunk is fájdalmas szavak: „Te nagyon akartad az életet / A lánghajú tavaszt. / S meg vagyon írva: /Aki nagyon akarja, elveszti azt.“ (Reményik Sándor).

Uram, ha éhesek vagyunk, el ne hagyj! Ámen.

ÉLŐ LELKIISMERETTEL

1Tím 1,19; ApCsel 24,16

Érdekes, tanulságos könyv került a kezembe, „a világ“ leggazdagabb embereiről szóló. Lapjairól régi- és újjgazdagok néha kalandos, máskor szürke és unalmas élete, vagyonszerzésük némelykor tisztességes, máskor becstelen története tárult eléem. Rockefeller, Onassis és sokan mások: pénz- és üzletemberek, bankárok, dúsgazdag olajmágnások... Embereket a pénz bővületében. Emberek, kiknek: „Szemükön pénz, bár meg se hal-tak.“ (Csiki László) Vagy jókaisan: „gazdag szegények“ tündöklése és bukása. Rövid tündöklése és elkerülhetetlen bukása, hisz „a halottas ru-hának nincs zsebe“ . . .

Testvérem! Foglalkoztatott valaha a kérdés, hogy ki „a világ“ — vagy bár szűkebb környezeted — leggazdagabb embere? Ne kezdj most csacska számolgatásba és elhamarkodott összehasonlítást se tégy. A Szentírás arról tesz tanúbizonyosságot, hogy azok az igazán gazdag emberek, akik „Istenben gazdagok“, vagyis: akiknek élő lelkiismeretük van! Az élő lelkiismeretnek ugyanis kimondhatatlan értéke van. Egészen egyszerűen — megfizethetetlen. Általa őrizheti meg az ember életének tisztaságát, s törekedhet „minden tekintetben helyes életre“ (Zsid 13,18). Tudom, ma-napság sokan kételkedően csodálkoznak ezen, de állítom: ezeknél nagyobb gazdagság és kincs aligha van az igazán hívő, keresztény ember számára.

Tapasztaljuk lépten-nyomon, hogy az élet, a dolgok s az emberi kap-csolatok egyre bonyolultabbá válnak körülöttünk. A kortárs író (Király László) egyik hőse, egy nyolcvan felé tartó öreg mondja, hogy tájékozódni kell ebben a bonyolult világban, mert: „tájékozódni muszáj, enélkül nem lehet rendet tartani, s rendnek lenni kell.“ Nos, ebben a „tájékozódásban“ igazítja el az embert saját élő lelkiismerete — „a legjobb barátja, bírója és vezére“ —, mert „lelkiismerete jelölheti meg a legbiztosabb utat“ számára (Berde Mózes). Az élő lelkiismeret előre jelzi a közelgő veszélyt. Mielőtt hibát, bűnt követnél el, már megszólal és figyelmeztet. Olyan, mint a vészcsengő. S olyan, mint az iránytű: csalhatatlanul jelzi, mutatja a helyes utat, hogy el ne tévedj az élet szövevényes sűrűjében.